DỊCH VỤ CÔNG TÁC XÃ HỘI TRONG HỖ TRỢ NGƯỜI MẮC BỆNH THẬN MẠN TÍNH GIAI ĐOẠN CUỐI ĐIỀU TRỊ LỌC MÁU CHU KỲ TẠI BỆNH VIỆN BẠCH MAI, HÀ NỘI

LƯU XUÂN HÀO
Bệnh viện Bạch Mai
NGUYỄN HUYỀN LINH
Trường Đại học Lao động - Xã hội

Nhận bài ngày 22/02/2025. Sửa chữa xong 02/03/2025. Duyệt đăng 7/3/2025.

Abstract

Hospital social work services play a crucial role in supporting end-stage chronic kidney disease patients, particularly those undergoing hemodialysis treatment. Research at Bach Mai Hospital shows that these activities facilitate patient access to medical services while also providing psychological, financial, and social support, contributing to improved quality of life and sustainable treatment adherence. Lessons from the model at Bach Mai Hospital can serve as a valuable reference for other healthcare facilities.

Keywords: *Services, social work, social work services, chronic kidney disease, hemodialysis.*

1. Đặt vấn đề

Bệnh thận mạn tính giai đoạn cuối là một trong những vấn đề y tế nghiêm trọng, không chỉ ảnh hưởng trực tiếp đến sức khỏe thể chất mà còn tác động sâu sắc đến tinh thần và đời sống xã hội của người bệnh. Khi chức năng thận suy giảm nghiêm trọng, bệnh nhân buộc phải điều trị thay thế thận, trong đó phương pháp lọc máu chu kỳ là lựa chọn phổ biến nhất. Quá trình điều trị này không chỉ đòi hỏi sự can thiệp chuyên môn từ đội ngũ y tế mà còn yêu cầu sự hỗ trợ toàn diện từ nhiều khía cạnh khác nhau, bao gồm tâm lý, xã hội và kinh tế. Người bệnh thường xuyên phải đối mặt với những khó khăn như chi phí điều trị cao, hạn chế trong lao động và sinh hoạt, căng thẳng tâm lý kéo dài cũng như những tác động tiêu cực đến quan hệ gia đình và cộng đồng.

Trong bối cảnh đó, dịch vụ công tác xã hội (CTXH) đóng vai trò quan trọng trong việc hỗ trợ bệnh nhân thích nghi với tình trạng sức khỏe, duy trì sự ổn định về tinh thần, đồng thời giảm bớt gánh nặng kinh tế và xã hội mà họ phải đối mặt. Các dịch vụ này không chỉ giúp người bệnh tiếp cận nguồn lực hỗ trợ phù hợp mà còn tạo động lực để họ tiếp tục tuân thủ phác đồ điều trị, nâng cao chất lượng sống và tăng cường khả năng hòa nhập cộng đồng. Bằng việc cung cấp các dịch vụ tư vấn, hỗ trợ tâm lý, kết nối nguồn lực và nâng cao nhận thức, CTXH góp phần cải thiện đáng kể đời sống tinh thần và thể chất của người mắc bệnh thận mạn tính giai đoạn cuối, giúp họ có thêm nghị lực để vượt qua khó khăn trong hành trình điều trị dài hạn. Bài báo này tập trung phân tích vai trò của dịch vụ CTXH trong hỗ trợ người mắc bệnh thận mạn tính giai đoạn cuối điều trị lọc máu chu kỳ tại Bệnh viện Bạch Mai, Hà Nội. Nghiên cứu nhằm làm rõ cơ sở lý luận về dịch vụ CTXH, thực trạng triển khai dịch vụ này tại bệnh viện cũng như những yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng hỗ trợ. Trên cơ sở đó, bài báo đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả dịch vụ CTXH trong chăm sóc người bệnh thận mạn tính giai đoạn cuối, góp phần nâng cao chất lượng cuộc sống và tối ưu hóa quá trình điều trị.

Email: bs.lxhao.bm@gmail.com

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số khái niệm cơ bản

2.1.1. Khái niệm "Dịch vụ công tác xã hội" và "Dịch vụ công tác xã hội trong bệnh viện"

Theo tác giả Bùi Thị Xuân Mai (2013): Dịch vụ CTXH có thể được coi là một loại hình dịch vụ xã hội được cung cấp, điều phối bởi các nhân viên CTXH. Việc cung cấp các dịch vụ CTXH không thể tách rời với các dịch vụ y tế, dịch vụ giáo dục, dịch vụ truyền thông và các dịch vụ khác [1]. Tác giả Nguyễn Thị Thái Lan (2016) cũng đưa ra khái niệm dịch vụ CTXH như sau: Dịch vụ CTXH là những dịch vụ hỗ trợ, can thiệp với các cá nhân, gia đình, nhóm, cộng đồng và xã hội giúp các đối tượng giải quyết những vấn đề của mình đảm bảo cuộc sống và môi trường phù hợp, đáp ứng lợi ích tốt nhất của thân chủ [2]. Như vậy, việc cung cấp dịch vụ CTXH cần tuân thủ 4 chức năng cơ bản của CTXH là: phòng ngừa, chữa trị, phục hồi và phát triển.

Theo Tác giả Judd và Sheffield: "Công tác xã hội trong bệnh viện là các hoạt động hỗ trợ người bệnh, người nhà của người bệnh và các nhân viên y tế trong bệnh viện nhằm giải quyết các vấn đề xã hội và tâm lý liên quan đến bệnh tật và quá trình khám chữa bệnh. Mục đích là hỗ trợ các nhóm đối tượng khắc phục những khó khăn về xã hội để đạt được hiệu quả chăm sóc sức khỏe tốt nhất" [3].

Dịch vụ CTXH trong bệnh viện là một dạng của dịch vụ CTXH, hoạt động trong lĩnh vực y tế được cung cấp nhằm thỏa mãn nhu cầu của người bệnh và người nhà bệnh nhân để nâng cao năng lực phòng ngừa, can thiệp, phục hồi và phát triển thúc đẩy sự phát triển, ổn định và đảm bảo nền an sinh mỗi gia đình, cộng đồng và xã hội, đặc biệt là nhóm yếu thế khuyết tật, nghèo, ma túy, mại dâm, HIV/AIDS… [4]. Dịch vụ CTXH trong bệnh viện bao gồm các loại hình dịch vụ: Dịch vụ giáo dục - truyền thông; chăm sóc sức khỏe tâm thần; dịch vụ tham vấn cho cá nhân bệnh nhân, tham vấn nhóm và tham vấn gia đình bệnh nhân; dịch vụ hỗ trợ tâm lý xã hội; dịch vụ hỗ trợ tư vấn, tìm việc làm; dịch vụ kết nối huy động nguồn lực, dịch vụ hỗ trợ pháp lý, giải quyết các vấn đề chính sách… [4].

2.1.2. Khái niệm "Bệnh thận mạn tính"

Bệnh thận mạn tính là tình trạng tổn thương thận kéo dài trên 3 tháng, xác định bởi các bất thường cấu trúc và chức năng thận, có hay không có giảm mức lọc cầu thận (GFR), biểu hiện bởi các bất thường về bệnh học hay các dấu hiệu của tổn thương thận, bao gồm các bất thường trong xét nghiệm máu (Ure, Creatinine), nước tiểu (Albumin, hồng cầu, trụ cầu), hay các kết quả chẩn đoán hình ảnh (bất thường cấu trúc nhu mô thận) [5].

Bệnh thận mạn tính được chia làm 5 giai đoạn [6]:

Giai đoạn	Mô tả	GFR (mL/phút/1.73 m²)
G1	Tổn thương thận với GFR bình thường hay tăng	≥90
G2	Tổn thương thận với GFR giảm nhẹ	60 - 90
G3	Tổn thương thận với GFR giảm trung bình	30 - 59
G4	Tổn thương thận với GFR giảm nặng	15 - 29
G5	Tổn thương thận với GFR giảm rất nặng	<15 (Điều trị thay thế)

Khi mức lọc cầu thận của người bệnh dưới 15ml/phút/1,73m^2 sẽ được gọi là bệnh thận mạn tính giai đoạn cuối hay suy thận mạn tính giai đoạn cuối cần điều trị thay thế chức năng thận bằng phương pháp lọc máu ngoài thận hoặc ghép thận. Ở Việt Nam và nhiều quốc gia khác trên thế giới, hiện nay điều trị bằng phương pháp lọc máu ngoài thận hay thận nhân tạo chu kỳ vẫn là phương pháp điều trị thay thế thận suy phổ biến.

2.2. Giới thiệu khái quát về địa bàn nghiên cứu

2.2.1. Phòng Công tác xã hội của Bệnh viện Bạch Mai

Được thành lập ngày 28/5/2015 theo chỉ đạo của Bộ Y tế về thực hiện triển khai đề án *"Phát triển nghề CTXH trong ngành Y tế giai đoạn 2011-2020"* nhằm đáp ứng nhu cầu dịch vụ CTXH của người bệnh

và phù hợp với mục tiêu của bệnh viện là chăm sóc sức khỏe toàn diện *"Y tế - Tâm lý - Xã hội"*. Với những thành tích xuất sắc trong công tác cung cấp dịch vụ CTXH cho người bệnh, Phòng CTXH của Bệnh viện Bạch Mai đã vinh dự được nhận Bằng khen của Bộ trưởng Bộ Y tế năm 2016 và Bằng khen của Bộ trưởng Bộ Lao động - Thương Binh và Xã hội năm 2017 và năm 2018….

2.2.2. Trung tâm Thận - Tiết niệu và lọc máu

Được thành lập tháng 10/2020, tiền thân là Khoa Thận tiết niệu và Khoa Thận nhân tạo. Hiện nay, Trung tâm Thận - Tiết niệu và lọc máu có quy mô 116 giường bệnh nội trú và trên 80 giường bệnh điều trị lọc máu ngoại trú, gần 150 nhân lực có trình độ chuyên môn cao. Chức năng của Trung tâm là khám bệnh, chữa bệnh chuyên ngành Thận - Tiết niệu, Lọc máu ngoại trú (lọc màng bụng chu kỳ, lọc máu chu kỳ), đào tạo và chỉ đạo tuyến… Trung tâm hàng ngày thực hiện điều trị cho từ 150 - 200 bệnh nhân điều trị nội trú các bệnh lý hệ Thận - Tiết niệu; điều trị lọc máu ngắt quãng chu kỳ cho khoảng 350 người bệnh, điều trị lọc màng bụng ngắt quãng chu kỳ cho trên 200 người bệnh.

2.3. Đánh giá thực trạng dịch vụ công tác xã hội trong hỗ trợ người mắc bệnh thận mạn tính giai đoạn cuối điều trị lọc máu chu kỳ tại Bệnh viện Bạch Mai, Hà Nội

Để đánh giá thực trạng dịch vụ CTXH trong hỗ trợ người mắc bệnh thận mạn tính giai đoạn cuối điều trị lọc máu chu kỳ tại Bệnh viện Bạch Mai, Hà Nội, chúng tôi tiến hành khảo sát 100 người mắc bệnh thận mạn tính giai đoạn cuối đang điều trị lọc máu chu kỳ tại Trung tâm Thận - Tiết niệu và Lọc máu của Bệnh viện Bạch Mai từ tháng 9/2023 đến tháng 9/2024 bằng nhiều phương pháp nghiên cứu như: Điều tra bảng hỏi, phỏng vấn sâu, quan sát và xử lý số liệu bằng phương pháp thống kê toán học. Kết quả thu được như sau:

- 89% bệnh nhân mắc bệnh thận mạn tính giai đoạn cuối điều trị lọc máu chu kỳ tại Bệnh viện Bạch Mai đánh giá hoạt động CTXH là rất quan trọng, 11% cho rằng quan trọng, không ai đánh giá thấp. Một bệnh nhân nữ 35 tuổi chia sẻ rằng đã nhận được hỗ trợ nhiệt tình từ nhân viên CTXH ngay từ khi nhập viện, đặc biệt là hướng dẫn thủ tục và kết nối nguồn lực hỗ trợ cho bệnh nhân nghèo.

- Phần lớn người bệnh đánh giá vai trò của CTXH trong hỗ trợ điều trị là "rất tốt" và "tốt". Trong đó, 69% đánh giá cao vai trò kết nối nguồn lực, hỗ trợ từ thiện; 59% cho rằng dịch vụ chỉ dẫn, cung cấp thông tin rất tốt. Tuy nhiên, tham vấn và hỗ trợ tâm lý bị đánh giá thấp nhất, không ai cho là rất tốt, 27% nhận xét chưa tốt, do dịch vụ này chưa được triển khai chuyên nghiệp.

- 59% bệnh nhân cho rằng CTXH tại Bệnh viện Bạch Mai thực hiện tốt việc hướng dẫn, cung cấp thông tin về quy trình khám chữa bệnh, 39% đánh giá tốt, chỉ 2% thấy bình thường và mong muốn cải thiện hơn nữa. Một bệnh nhân 55 tuổi cho biết nhân viên CTXH thường xuyên hướng dẫn tận tình tại các điểm trực trong bệnh viện, giúp bệnh nhân an tâm.

- Tổ chăm sóc khách hàng (hướng dẫn) của CTXH tiếp đón, hỗ trợ hàng chục nghìn bệnh nhân, phân luồng, hỗ trợ người cao tuổi, người đi lại khó khăn bằng xe lăn, xe điện. Nhân viên CTXH cũng trực tại Trung tâm để phổ biến, hướng dẫn thông tin cho bệnh nhân thận mạn mới nhập viện có nhu cầu hỗ trợ.

- Có 46% bệnh nhân đánh giá vai trò tư vấn của CTXH là rất tốt, 41% tốt, 13% bình thường. Chỉ 15% đánh giá dịch vụ tham vấn tâm lý tốt, 58% cho là bình thường. Một bệnh nhân nam 45 tuổi mong muốn Bệnh viện tăng cường tham vấn tâm lý vì bệnh thận mạn phải điều trị lâu dài, tốn kém, dễ gây bế tắc tâm lý. Nhân viên CTXH phối hợp với chuyên gia dinh dưỡng và nhân viên y tế tư vấn sức khỏe, chế độ dinh dưỡng, dùng thuốc cho bệnh nhân lọc máu chu kỳ.

- Có 22% bệnh nhân đánh giá dịch vụ truyền thông của CTXH rất tốt, 78% tốt. Một bệnh nhân cho biết nhờ thông tin trên website, màn hình khoa khám bệnh nên nắm rõ quy trình, không gặp khó khăn. CTXH duy trì truyền thông trên các kênh chính thống của bệnh viện, gặp gỡ báo chí nhân dịp sự kiện, phổ biến tin tức về kỹ thuật y tế mới, xây dựng nội dung phát sóng qua hệ thống màn hình LCD, bảng LED trong bệnh viện.

- Có 39% bệnh nhân đánh giá vai trò chuyển gửi của CTXH trong hỗ trợ bệnh nhân mắc bệnh thận

mạn tính điều trị lọc máu chu kỳ là rất tốt, 61% tốt. 65% đánh giá kết nối nguồn lực, hỗ trợ từ thiện là rất tốt, 35% tốt. Một bệnh nhân nam 41 tuổi chia sẻ đã nhận được hỗ trợ từ thiện từ các nhà hảo tâm thông qua CTXH. Nhân viên CTXH đã huy động nguồn lực hàng trăm triệu đồng giúp đỡ bệnh nhân, tổ chức hàng trăm chuyến xe từ thiện đưa bệnh nhân về quê, riêng 11 tháng đầu năm 2023 đã triển khai nhiều chuyến xe miễn phí.

2.4. Một số kinh nghiệm của Bệnh viện Bạch Mai nhằm nâng cao hiệu quả dịch vụ công tác xã hội trong chăm sóc người bệnh mắc bệnh thận mạn tính giai đoạn cuối điều trị lọc máu chu kỳ

Bệnh viện Bạch Mai là một trong những cơ sở y tế hàng đầu cả nước đã triển khai nhiều mô hình và kinh nghiệm trong việc nâng cao hiệu quả dịch vụ CTXH nhằm hỗ trợ tốt nhất cho bệnh nhân mắc bệnh thận mạn tính. Cụ thể như sau:

2.4.1. Kinh nghiệm trong tổ chức dịch vụ công tác xã hội

a. Xây dựng mô hình tổ chức một cách bài bản và chuyên nghiệp

Bệnh viện Bạch Mai đã chủ động thành lập Phòng Công tác xã hội nhằm đáp ứng nhu cầu hỗ trợ toàn diện cho bệnh nhân trong quá trình khám và điều trị. Phòng Công tác xã hội đảm nhận nhiều nhiệm vụ quan trọng, bao gồm hướng dẫn bệnh nhân ngay từ khi nhập viện, hỗ trợ hoàn thiện các thủ tục hành chính một cách nhanh chóng, giảm bớt khó khăn trong quá trình tiếp nhận dịch vụ y tế. Đồng thời, bộ phận này còn đóng vai trò kết nối các nguồn lực hỗ trợ, bao gồm hỗ trợ tài chính, viện phí, cung cấp thông tin về các chương trình từ thiện và các quỹ hỗ trợ bệnh nhân có hoàn cảnh khó khăn.

Bên cạnh đó, một trong những chức năng quan trọng của Phòng Công tác xã hội là hỗ trợ tâm lý, giúp bệnh nhân và gia đình giảm bớt căng thẳng, lo âu trong suốt quá trình điều trị kéo dài. Đội ngũ nhân viên CTXH tại bệnh viện làm việc theo quy trình chuyên nghiệp, khoa học, bảo đảm mỗi bệnh nhân, đặc biệt là những người mắc bệnh thận mạn tính giai đoạn cuối đều được tiếp cận với các dịch vụ hỗ trợ một cách kịp thời và hiệu quả. Việc tổ chức hệ thống CTXH một cách chặt chẽ và đồng bộ không chỉ giúp nâng cao chất lượng phục vụ người bệnh mà còn góp phần tạo ra một môi trường y tế thân thiện, toàn diện và bền vững.

b. Hướng dẫn và hỗ trợ bệnh nhân ngay từ khi nhập viện

Nhằm tạo điều kiện thuận lợi nhất cho bệnh nhân ngay từ khi đến bệnh viện, hệ thống nhân viên trực tại các bàn hướng dẫn và khu vực khoa khám bệnh đã được triển khai một cách bài bản và hiệu quả. Đội ngũ nhân viên CTXH có nhiệm vụ tiếp đón, tư vấn và hỗ trợ người bệnh trong việc nắm bắt quy trình khám chữa bệnh, giúp họ hiểu rõ các bước cần thực hiện, tránh những sai sót hoặc nhầm lẫn có thể xảy ra. Bên cạnh đó, nhân viên CTXH còn đóng vai trò quan trọng trong việc hướng dẫn hoàn thiện các thủ tục hành chính, giúp bệnh nhân xử lý hồ sơ nhanh chóng, giảm thiểu tình trạng chờ đợi lâu, hạn chế những áp lực tâm lý không cần thiết trong quá trình khám chữa bệnh. Điều này không chỉ giúp người bệnh tiết kiệm thời gian mà còn mang lại sự an tâm, tạo môi trường điều trị thân thiện hơn.

Đặc biệt, đối với nhóm bệnh nhân phải điều trị lọc máu chu kỳ, việc đảm bảo tính liên tục trong quá trình điều trị đóng vai trò quan trọng, ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả điều trị cũng như chất lượng cuộc sống của họ. Do đó, công tác hướng dẫn, hỗ trợ nhóm bệnh nhân này được thực hiện một cách sát sao, đảm bảo họ được cung cấp đầy đủ thông tin, hỗ trợ kịp thời để không gián đoạn quá trình điều trị, giúp họ duy trì sức khỏe ổn định và nâng cao chất lượng sống.

2.4.2. Kinh nghiệm trong kết nối và huy động nguồn lực

a. Vận động hỗ trợ tài chính cho bệnh nhân có hoàn cảnh khó khăn

Bệnh viện đã thiết lập mạng lưới kết nối với các tổ chức từ thiện, doanh nghiệp và cá nhân hảo tâm để huy động quỹ hỗ trợ bệnh nhân mắc bệnh thận mạn tính giai đoạn cuối. Định kỳ, nhân viên CTXH phối hợp với các nhà hảo tâm cung cấp viện phí, chi phí điều trị và các nhu yếu phẩm thiết yếu cho bệnh nhân có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn.

b. Cung cấp dịch vụ xe từ thiện

Một trong những kinh nghiệm đáng chú ý của bệnh viện là tổ chức dịch vụ xe từ thiện đưa bệnh nhân về quê miễn phí. Đối với những bệnh nhân phải điều trị dài ngày, việc di chuyển xa là trở ngại lớn. Nhờ sự phối hợp giữa bệnh viện và các tổ chức thiện nguyện, hàng trăm chuyến xe miễn phí đã được triển khai, giúp người bệnh và gia đình giảm bớt gánh nặng tài chính.

2.4.3. Kinh nghiệm trong hỗ trợ tâm lý và tư vấn sức khỏe

a. Tổ chức các hoạt động tư vấn tâm lý

Mặc dù dịch vụ tham vấn tâm lý chưa được triển khai rộng rãi, Bệnh viện Bạch Mai đã có nhiều bước đi nhằm cải thiện chất lượng hỗ trợ tinh thần cho bệnh nhân mắc bệnh thận mạn tính. Nhân viên CTXH phối hợp với các chuyên gia tâm lý để tổ chức các buổi tư vấn, giúp bệnh nhân giảm bớt lo âu, stress khi phải điều trị lâu dài.

b. Giáo dục sức khỏe cho bệnh nhân và người nhà

Ngoài tư vấn tâm lý, bệnh viện còn chú trọng đến việc nâng cao hiểu biết về bệnh tật và chế độ dinh dưỡng cho bệnh nhân. Các buổi hội thảo, chương trình giáo dục sức khỏe được tổ chức thường xuyên, giúp người bệnh nắm vững các kiến thức về quản lý bệnh thận, chế độ ăn uống và cách chăm sóc bản thân.

2.4.4. Kinh nghiệm trong truyền thông và nâng cao nhận thức

a. Tận dụng nền tảng công nghệ trong truyền thông

Bệnh viện đã phát triển mạnh các kênh truyền thông chính thống như website, fanpage Facebook và kênh YouTube nhằm cung cấp thông tin kịp thời cho bệnh nhân. Các nội dung hướng dẫn quy trình khám chữa bệnh, quyền lợi của bệnh nhân được cập nhật thường xuyên, giúp người bệnh tiếp cận nhanh chóng.

b. Ứng dụng công nghệ trong cung cấp thông tin

Bệnh viện đã triển khai hệ thống màn hình LCD tại các khoa, phòng, phát sóng các chương trình giáo dục sức khỏe và thông tin về bệnh thận mạn tính. Hệ thống bảng điện tử cập nhật lịch khám, hướng dẫn bệnh nhân một cách trực quan, giúp họ chủ động hơn trong quá trình điều trị.

2.4.5. Kinh nghiệm trong hoạt động chuyển gửi và liên kết dịch vụ

a. Xây dựng mạng lưới chuyển gửi

Nhằm đảm bảo người bệnh có thể tiếp cận kịp thời và hiệu quả với các dịch vụ hỗ trợ xã hội bên ngoài, bệnh viện đã chủ động xây dựng và phát triển một mạng lưới hợp tác chặt chẽ với nhiều cơ sở y tế khác nhau, bao gồm bệnh viện tuyến dưới, các tổ chức y tế tư nhân, tổ chức từ thiện và các trung tâm phục hồi chức năng. Việc thiết lập mạng lưới này không chỉ giúp bệnh nhân có thêm cơ hội được tiếp cận với các dịch vụ y tế và xã hội phù hợp mà còn tạo ra một hệ thống hỗ trợ toàn diện, đảm bảo quá trình điều trị không bị gián đoạn. Khi bệnh nhân có nhu cầu cần được chuyển đến các cơ sở chuyên môn phù hợp để tiếp tục quá trình điều trị và phục hồi, đội ngũ nhân viên CTXH sẽ chủ động tư vấn, hướng dẫn, đồng thời kết nối với các đơn vị liên quan để hỗ trợ bệnh nhân hoàn thành các thủ tục cần thiết. Nhờ vào sự liên kết này, người bệnh có thể nhận được sự chăm sóc phù hợp với tình trạng sức khỏe của mình, giảm bớt gánh nặng trong quá trình điều trị, đồng thời nâng cao hiệu quả phục hồi và cải thiện chất lượng cuộc sống lâu dài.

b. Phối hợp với các đơn vị y tế địa phương

Một trong những sáng kiến quan trọng mà Bệnh viện Bạch Mai đã triển khai là thiết lập mối quan hệ hợp tác chặt chẽ với các bệnh viện tuyến dưới nhằm đảm bảo quá trình theo dõi và chăm sóc bệnh nhân sau khi xuất viện diễn ra liên tục và hiệu quả. Việc phối hợp này giúp bệnh nhân có thể tiếp tục nhận được sự hỗ trợ y tế kịp thời, bao gồm tư vấn sức khỏe, hướng dẫn sử dụng thuốc, điều chỉnh chế độ dinh dưỡng và kiểm soát các biến chứng có thể phát sinh. Đồng thời, các dịch vụ CTXH cũng được

triển khai nhằm hỗ trợ bệnh nhân về tâm lý, tài chính và khả năng tiếp cận các chương trình trợ giúp phù hợp.

Nhờ sự phối hợp đồng bộ giữa bệnh viện tuyến trung ương và tuyến dưới, bệnh nhân có thể duy trì được quá trình điều trị mà không cần phải di chuyển xa, giảm bớt gánh nặng về kinh tế và thời gian cho bản thân và gia đình. Hơn nữa, việc theo dõi sức khỏe thường xuyên tại địa phương giúp phát hiện sớm các dấu hiệu bất thường, từ đó có biện pháp can thiệp kịp thời, hạn chế tối đa tình trạng tái nhập viện không cần thiết. Điều này không chỉ nâng cao hiệu quả điều trị mà còn giúp giảm tải cho các bệnh viện tuyến trên, tối ưu hóa nguồn lực y tế và đảm bảo sự chăm sóc tốt nhất cho bệnh nhân trong suốt quá trình hồi phục.

3. Kết luận

Dịch vụ CTXH trong bệnh viện đóng vai trò quan trọng trong hỗ trợ người mắc bệnh thận mạn tính giai đoạn cuối, đặc biệt là nhóm bệnh nhân đang điều trị lọc máu chu kỳ. Kết quả nghiên cứu tại Bệnh viện Bạch Mai cho thấy, các hoạt động CTXH tại đây không chỉ giúp bệnh nhân tiếp cận thuận lợi với hệ thống y tế mà còn hỗ trợ toàn diện về tâm lý, tài chính và xã hội. Nhờ vào sự tổ chức chuyên nghiệp và hiệu quả, bệnh viện đã huy động được nhiều nguồn lực hỗ trợ, cải thiện chất lượng cuộc sống của người bệnh và giúp họ duy trì điều trị một cách bền vững.

Mặc dù đạt được nhiều thành tựu, dịch vụ CTXH trong bệnh viện vẫn còn một số hạn chế, đặc biệt trong lĩnh vực tham vấn tâm lý và truyền thông giáo dục sức khỏe. Việc tăng cường nhân lực chuyên môn, mở rộng các chương trình hỗ trợ tâm lý cũng như đẩy mạnh ứng dụng công nghệ trong cung cấp thông tin và kết nối dịch vụ sẽ giúp nâng cao hơn nữa hiệu quả hỗ trợ bệnh nhân.

Những bài học kinh nghiệm từ Bệnh viện Bạch Mai có thể trở thành tài liệu tham khảo hữu ích cho các cơ sở y tế khác trong việc phát triển mô hình CTXH trong điều trị bệnh nhân mắc bệnh thận mạn tính. Để đạt được mục tiêu chăm sóc sức khỏe toàn diện cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa các nhân viên CTXH, đội ngũ y tế, tổ chức từ thiện và các cơ quan quản lý nhằm xây dựng một hệ thống hỗ trợ bền vững, giúp người bệnh không chỉ kéo dài sự sống mà còn có một cuộc sống chất lượng hơn.

Tài liệu tham khảo

[1] Bùi Thị Xuân Mai (2013), *Phát triển mạng lưới cung cấp dịch vụ công tác xã hội và nhân viên công tác xã hội*, NXB Lao động - Xã hội, Hà Nội.

[2] Nguyễn Thị Thái Lan (2016), *Chuyên nghiệp hóa các dịch vụ công tác xã hội ở Việt Nam: Thực trạng và nhu cầu*, Kỉ yếu hội thảo khoa học quốc tế: *"Nâng cao chất lượng đào tạo công tác xã hội với chuyên nghiệp hóa dịch vụ công tác xã hội"*, NXB Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh, tr. 186-192.

[3] Judd, R.G., & Sheffield, S. (2010), *Hospital Social Work: Contemporary Roles and Professional Activities (Công tác xã hội trong bệnh viện: vai trò và các hoạt động chuyên môn).* Social Work in Health Care (Công tác xã hội trong chăm sóc sức khỏe), Vol 49(9), pp. 856-871.

[4] Lê Thị Thủy (2021), *Dịch vụ công tác xã hội trong bệnh viện - những vấn đề lý luận và thực tiễn,* Kỷ yếu Hội thảo khoa học "*Dịch vụ công tác xã hội trong bệnh viện*", NXB Tài chính, Hà Nội, tr. 120-133.

[5] Nguyễn Đình Chúc (2021), *Nghiên cứu chức năng thất trái bằng phương pháp siêu âm đánh dấu mô cơ tim ở bệnh nhân bệnh thận mạn tính,* Luận án Tiến sĩ Y học, Viện Nghiên cứu Khoa học Y Dược lâm sàng 108.

[6] Levey, A. S., Coresh, J., Bolton, K., Culleton, B., Harvey, K. S., Ikizler, T. A., ... & Briggs, J. (2002), *K/DOQI clinical practice guidelines for chronic kidney disease: evaluation, classification, and stratification (Hướng dẫn thực hành lâm sàng K/DOQI về bệnh thận mạn tính: đánh giá, phân loại và phân tầng).* American Journal of Kidney Diseases (Tạp chí Bệnh thận Hoa Kỳ), Vol. 39(2 SUPPL.1), pp. i-ii+S1-S266.